

Nr 65.

Av herr **Linderot**, om vissa åtgärder till försvarsväsendets demokratisering.

De fascistiska staternas angreppshandlingar mot små och svagare stater, som lett till att de senare i en del fall berövats sin oavhängighet och i en del andra fall starkt hotas till sin nationella existens, har medfört en tydligt markerad omsvängning i arbetarklassens uppfattning beträffande landets försvar. Från att förut ha intagit en avvisande inställning till militärmakten har arbetarklassen av erfarenheterna under senare år insett, att skapandet av ett verkligt folkförsvar är även en arbetarklassens intressefråga.

Det är emellertid klart, att detta icke innebär, att de arbetande massorna övervunnit sin gamla misstro till militärmakten. Snarare har händelserna på det internationella området bevisat det berättigade i denna misstänksamhet. I Spanien visade sig militärmakten, då faran hotade, så långt ifrån vara ett försvar för landets oavhängighet att den tvärtom blev ett stöd för de in- och utländska krafter, som ville beröva land och folk dess frihet och självständighet. Orsakerna härtill var, att militärmakten icke gjorts till ett folkförsvar i detta ords demokratiska bemärkelse, utan i stället var en stat i staten, som i det avgörande ögonblicket kunde brukas för landsförrädiska generalers och storfinansiärers intressen och därmed *mot* landets och folkets frihet.

För att undanröja denna misstro erfordras i första hand en demokratisering av försvarsväsendet, som förvandlar militärmakten till ett pålitligt instrument i försvaret av landets frihet och folkets intressen. I motion till förra årets riksdag har anförts de skäl som påkalla en demokratisering varjämte föreslagits vissa åtgärder i sådant syfte. Tyvärr vann motionen inte riksdagens bifall. Jag förutsätter emellertid, att regering och riksdag, som ett led i strävandena att utveckla landets värnkraft inför det hot som faktiskt består mot landets oavhängighet, icke kunna undgå att befatta sig med den oerhört viktiga frågan om försvarsväsendets demokratisering. Om jag därför, i avvaktan på förslag i sådan riktning, nu motionerar från andra utgångspunkter, så innebär detta, att jag anser frågan vara så allvarlig, att även de minsta möjligheter för att befrämja arbetarklassens aktiva deltagande i försvarsväsendet måste utnyttjas. Ett samarbete mellan arbetarrörelsen och militären i såväl försvarsfrågor som i militärpersonalens intressefrågor och i frågor, som beröra den allmänna demokratiska utvecklingen, måste åstadkommas för att dels påbörja skapandet av ett folkför-

svar och dels bryta den isolering vilken karakteriserat yrkesmilitären hittills i dess förhållande till folket.

Som ett steg i sådan riktning betraktar jag arbetarnas deltagande i skytterörelsen och de frivilliga försvarsorganisationerna. Otvivelaktigt har arbetarnas intresse för medverkan i dessa organisationer stegrats under senare år och tagit sig uttryck i en ökad anslutning från deras sida. Men vissa ekonomiska hinder och bristande kännedom om nämnda former av försvarsväsendet har gjort, att en verklig massanslutning icke kunnat ernås. Undanröjdes dessa hinder skulle stora möjligheter öppnas för en medverkan från arbetarklassens sida för skapandet av ett effektivt folkförsvar.

Beträffande skytterörelsen utgör kostnaderna för ammunition en för arbetare och med dem jämställda ganska betungande utgift. 100 gevärsskott kostar 8 kronor netto. Från auktoritativt skytteledarhåll har uttalats att deltagande i skytterörelsen inte blir billigt, ett uttalande som är helt riktigt.

Erfarenheterna visar också att kostnaderna i allmänhet utgör hinder för arbetarnas anslutning till skytterörelsen. Jag finner det därför vara av stor vikt, att staten träder emellan och antingen genom att bevilja fri ammunition eller avsevärd nedsättning av priset på densamma medverkar till att vinna ökad anslutning till skytterörelsen från folkets sida.

Den frivilliga landstormsrörelsens främsta uppgift är att utbilda landstormsbefäl, särskilt officerare. Dessa officerare erhålla efter hand en ställning jämförbar med yrkesofficerarnas och kommer att i händelse av mobilisering eller krig fylla yrkesofficerares funktion. Då en officersrekrytering på bredast möjliga basis är en viktig del av försvarets demokratisering, anser jag, att män ur arbetarrörelsen måste i vidaste utsträckning beredas möjlighet att deltaga i den frivilliga landstormsrörelsens utbildningsövningar och kurser. Inom arbetarrörelsen och andra folkliga rörelser finns många personer med underbefäls- och reservunderbefälsutbildning, som snabbt skulle kunna vinna befordran till landstormsofficerare. Härutöver finns det givetvis ett ännu större antal personer, som äger goda förutsättningar att undergå landstormsofficersutbildning.

Även härvidlag är emellertid de ekonomiska uppoffringar, som kunna komma i fråga, ett hinder för en dylik utveckling av den frivilliga landstormen. Vid deltagande i sammanhängande kurser kan sålunda för en arbetare kännbara uppoffringar förekomma i form av förlorad arbetsförtjänst. Därest den demokratiska form som gäller för rekrytering av landstormsofficerskåren skall vinna en riktig tillämpning, så är det nödvändigt, att alla hinder för arbetarklassens deltagande i den frivilliga landstormen avlägsnas. Staten bör sörja för att ekonomiska skäl icke tvinga arbetarna att avhålla sig från att medverka till en utveckling av landstormsrörelsen, så att denna blir ett folkets vapen för den nationella oavhängighetens och demokratins försvar.

Vad som här sagts om landstormsrörelsen gäller också i tillämpliga delar beträffande frivillig luftvärnsutbildning. Alla hinder för arbetarnas deltagande i frivilliga luftvärnets kurser och övningar måste undanröjas och i stället bör möjligheterna för deras aktiva deltagande i denna viktiga gren av landets försvar utökas i största möjliga utsträckning.

Slutligen vill jag framhålla betydelsen av, att medel ställas till förfogande för en brett lagd upplysningsverksamhet inom de folkliga rörelserna (fackföreningsrörelsen etc.) beträffande skytterörelsen och de frivilliga försvarsorganisationerna. Såsom jag förut framhållit är bristande kännedom om formerna och villkoren för ett deltagande i dessa organisationer ofta orsak till att arbetarna icke medverkar i desamma.

Med hänvisning till vad jag sålunda anført får jag hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att
Kungl. Maj:t snarast inkommer till riksdagen med förslag
i enlighet med de synpunkter jag här ovan framfört.

Stockholm i januari 1939.

Sven Linderot.
